

VEDLEGG

Norsk høyere musikkutdanningshistorie – en bibliografi

Bjørnar Utne-Reitan Norges musikkhøgskole

Abstract: This bibliographic overview maps published texts on higher music education in Norway where the historical perspective is prominent. It is divided into four sections: general literature, literature on specific institutions, literature on specific subject areas and literature on specific pedagogues.

Keywords: history of higher music education, higher music education in Norway, Norwegian music history, bibliography

Introduksjon

Det er, så vidt meg bekjent, den første bibliografiske oversikten over norsk høyere musikkutdanningshistorie. Den er et resultat av Musikkhøgskolens historieprosjekt (2018–2023), som primært har utforsket historien til Norges musikkhøgskole og Musikkonservatoriet i Oslo, men også sett forbi disse institusjonenes yttervegger og søkt å sette norsk musikkutdanningshistorie på forskningsagendaen. I forberedelsene til, og gjennomføringen av, prosjektet har prosjektmedlemmene gradvis opparbeidet en oversikt over litteraturen på feltet. Dette er et forsøk på å systematisere, og formidle, denne oversikten.

Sitering: Utne-Reitan, B. (2023). Norsk høyere musikkutdanningshistorie – en bibliografi. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (Vedlegg, s. 355–363). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.vedlegg>
License: CC-BY 4.0

Bibliografien inkluderer utgitte bøker, kapitler og artikler som

1. omhandler høyere musikkutdanning
2. har et historisk perspektiv
3. fokuserer på den norske konteksten

Begrepet «høyere musikkutdanning» forstås i denne sammenheng som synonymt med «profesjonell musikkutdanning» og innbefatter også eldre utdanningsinstitusjoner med samme mål som dagens høyere musikkutdanning: utdanning av profesjonelle musikere, komponister, musikk lærere, musikkforskere og så videre. Det vil i noen grad være et skjønnsspørsmål hva som skal til for å oppfylle kriteriene. Målet har vært å inkludere alle utgitte bøker, kapitler og artikler som tydelig oppfyller alle tre kriterier, altså *publiserte tekster som omhandler norsk høyere musikkutdanning hvor det historiske perspektivet er fremtredende*.

I tillegg til vitenskapelige publikasjoner er også en rekke andre tekster inkludert, eksempelvis festskrifter og biografier som tydelig oppfyller kriteriene. Dette er ikke nødvendigvis som vitenskapelig forskning å regne, men gir likevel verdifull oversikt over historiske fakta knyttet til sentrale institusjoner, fagområder og pedagoger. Mens doktorgradsarbeider er tatt med, er ikke akademiske arbeider på lavere nivå medregnet. Andre skriftsjangre (f.eks. avisartikler, nettsider, blogginnlegg osv.) er ikke tatt med. Særlig korte artikler og bokkapitler (tre eller færre sider) er ikke medregnet. Flere av historieprosjektets nylig publiserte tekster faller innenfor kriteriene og er derfor inkludert. Prosjektet har dog også produsert flere resultater enn disse, for eksempel mer journalistiske intervjuer og tekster som ikke var publisert da arbeidet med bibliografien ble sluttført i oktober 2023.¹ For helhetens skyld er bidragene trykket i denne antologien inkludert i oversikten.

Bibliografien er organisert i fire kategorier som blir gradvis mer spesifikke:

1. Litteratur om mer overordnet tematikk
2. Litteratur om spesifikke institusjoner

¹ Se prosjektets nettside for en fullstendig og oppdatert oversikt over resultater: <https://nmh.no/forskning/prosjekter/musikkhogskolens-historieprosjekt>.

3. Litteratur om spesifikke fagområder
4. Litteratur om spesifikke pedagoger

Begrepet «fagområder» er her brukt for å omfavne noe bredere enn «fag», og inkluderer ikke bare litteratur om enkeltfag, men også eksempelvis sjan- gre og utdanningsprogram. Tekster om spesifikke fagområder ved spesi- fikke institusjoner er plassert i kategori 3, ikke 2.

1. Overordnet

- Gaukstad, Ø. (1964). Musikkundervisning i forrige århundre: Litt om musikkskoler i Oslo før Musikkonservatoriet. *Norsk musikk Tidsskrift*, 1(1, 2), 13–17, 68–75.
- Gies, S. (2023). The birth of the Oslo Conservatoire out of the spirit of the master-apprentice model. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 15–37). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch2>
- Haselmann, L. (2014). «O, hvor jeg vilde ønske at der i mit eget land var anledning til at faa dygtig undervisning!» Høyere musikkutdanning i Norge og Berlin som reisemål for skandinaviske musikkstudenter (1850–1900). I J. Derkert & P. K. Pedersen (Red.), *XVI Nordic Musicological Congress, Stockholm 2012: Proceedings* (s. 212–222). Stockholm universitet.
- Haselmann, L. (2018). *Agathe Backer Grøndahl – von Norwegen nach Berlin: Professionelle Musikausbildung im 19. Jahrhundert*. Waxmann.
- Helseth, T. (2005). *Fra privat initiativ til offentlig innsats: Norsk musikkpolitikk på 1900-tallet*. Unipub.
- Herresthal, H. (1993). *Med spark i gulvet og qinter i bassen: Musikalske og politiske bilder fra nasjonalromantikkenes gjennombrudd i Norge*. Universitetsforlaget.
- Herresthal, H. (2005). *Fra privat til offentlig engasjement: Musikkpolitikken 1814–1858*. Unipub.
- Herresthal, H. (2005). Glimt fra den klassiske musikkutdanningen i 1800-tallets Christiania. I A. Bråten, R. Frorud, H. Glattre, N. Grinde, A. Haavardsholm & R. Vatn (Red.), «Jeg kunne det da jeg gikk hjemmefra»: *Oslo musikklererforening gjennom 100 år: 1905–2005* (s. 14–45). Norsk Musikforlag.
- Herresthal, H. (2005). «Ikke før enn der er grodd mose på deres talent»: *Musikkpolitikken 1859–1905*. Unipub.
- Norheim, Ø. (1992). Die norwegischen Leipziger Konservatoristen im 19. Jahrhundert und ihre Bedeutung im norwegischen Musikleben. I F. Benestad, N. Grinde & K. Skjellstad (Red.), *Edvard Grieg und die nordische Musik des 19. Jahrhunderts in ihren Beziehungen zu Leipzig* (s. 130–135). Universitetet i Oslo.
- Siems, C. (2023). In the beginning was the organ: On the institutionalisation of professional music education in Norway. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 39–61). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch3>
- Solbu, E. (1981). Høyere musikkutdanning i Norge. I S. Stolpe & E. Nesheim (Red.), *Musikk og skole: Festskrift for Landslaget Musikk i Skolen* (s. 139–162). Aschehoug.
- Solbu, E. (1993). Det finnes en fortid. I E. Solbu, *Det spiller en rolle: Om sammenheng mellom musikerutdanning og musikkformidling* (s. 26–40). Solum.
- Vollsnes, A. O. (Red.). (1999–2001). *Norges musikkhistorie* (Bd. 1–5). Aschehoug.

2. Institusjoner

- Alsvik, O. M. (2023). En institusjon i institusjonen – musikkhøgskolens bibliotek. I B. Utne-Reitan & K. Krokaa (Red.), *NMH50: Jubileumsmagasinet* (s. 56–59). Norges musikkhøgskole. [Også publisert på nmh.no 31. mai 2023.]
- Benestad, F. (1968). Institutt for musikkvitenskap: En oversikt. I F. Benestad & P. Krømer (Red.), *Festskrift til Olav Gurvin* (s. 13–31). Lyche.
- Benestad, F. (1987). Helt fra begynnelsen av ... I O. K. Ledang (Red.), *Musikkvitenskapelig institutt 1962–87* (s. 11–16). Solum.
- Birkeland, E. & Hanken, I. M. (2023). Internasjonalt toneangivende? I B. Utne-Reitan & K. Krokaa (Red.), *NMH50: Jubileumsmagasinet* (s. 88–91). Norges musikkhøgskole. [Utvidet versjon publisert på nmh.no 7. august 2023.]
- Dammen, P. (Red.). (1985). *Østlandets Musikkonservatorium: En vandring med «fru Musica» gjennom 25 år: 1959–1984*. Østlandets Musikkonservatorium.
- Dirdal, N. (1964). Norske Musikk læreres Landsforbund gjennom 50 år. *Norsk musikk Tidsskrift*, 1(2), 37–62.
- Dyndahl, P. (2017). Musikk, identitet og makt: Autoetnografisk blikk på lærerutdanningsfaget musikk i Hamar. I M. Løvteit, T. O. Engen & L. A. Kulbrandstad (Red.), *Tidssignaler: Lærerutdanningsfag i utvikling: Utdanning av lærere på Hamar – 150 år* (s. 237–258). Oplandske Bokforlag.
- Eikenes, E. A. C. (1986). *Minneboken om Stavanger musikkonservatorium*. Eikenes.
- Eikenes, E. A. C. (1990). *Supplement til Minneboken om Stavanger musikkonservatorium*. Eikenes.
- Fidjestøl, A. (2023). *Norges musikkhøgskole: Femti år med notar, unotar og fotnotar*. Samlaget.
- Førisdal, A. (2022). Kontinuiteter i spill: Om habitusdannelse og institusjonelle baner ved Musik-Konservatoriets elevkonserter. *Studia Musicologica Norvegica*, 48(1), 38–56. <https://doi.org/10.18261/smn.48.1.5>
- Gaukstad, Ø. (1969). Musik-Konservatoriet i Oslo. *Norsk musikk Tidsskrift*, 9(4), 141–148.
- Glattre, H. (2014). «Opplest og vedtatt»: Glimt fra NMLLs historie gjennom hundre år. *Musikkpedagogen*, 37(2), 7–35.
- Herresthal, H. (2015). Musikkhøgskole – en strid mellom øst og vest. I H. Herresthal, «Fra hjertedypt stiger tonens strøm»: *Den unge Arne Nordheim* (s. 200–211). Norges musikkhøgskole.
- Hiorth-Schøyen, R. (1983). Studentene. I *Norges musikkhøgskole 10 år: Program for jubileumskonserterne og jubileumsartikler* (s. 79–83). Norges musikkhøgskole.
- Holter, S. W. (2005). Et ekspansivt tiår: Griegakademiet – Institutt for musikk 1995–2005. I R. Storaas, K. Johnsen, S. W. Holter, F. Thorsen & K. Bousman (Red.), *Med Grieg i ryggen: Musikkutdanning i Bergen gjennom 100 år* (100–115). Griegakademiet – Institutt for musikk.
- Johnsen, K. (1998). *Fra kirkesang til Griegakademi: Veien mot høyere musikkutdanning i Bergen*. Griegakademiet – Institutt for musikk.
- Johnsen, K. (2005). De første 90 år (1905–1995). I R. Storaas, K. Johnsen, S. W. Holter, F. Thorsen & K. Bousman (Red.), *Med Grieg i ryggen: Musikkutdanning i Bergen gjennom 100 år* (s. 11–99). Griegakademiet – Institutt for musikk.
- Jørgensen, H. (1983). Norges musikkhøgskole – fra tanke til realitet. I *Norges musikkhøgskole 10 år: Program for jubileumskonserterne og jubileumsartikler* (s. 45–54). Norges musikkhøgskole.
- Jørgensen, H. (1998). Norges musikkhøgskole – fra tanke til realitet. I E. Nesheim, B. J. Bjøntegaard, I. M. Hanken & I. Karevold (Red.), *Flerstemmige innspill: Norges musikkhøgskole – 25 år* (s. 5–41). Norges musikkhøgskole. [Revidert og utvidet versjon av Jørgensen, 1983.]
- Jørgensen, H. (2023). *To hus på 34 år: Norges musikkhøgskoles nye bygg 1973–2007*. Norges musikkhøgskole.

- Kallhovd, A.-Å. (2005). Biblioteket ved Agder musikkonservatorium – historikk. I T. Aasen (Red.), *Lærdom i lyd: Musikkonservatoriet i Kristiansand gjennom 40 år* (s. 87–91). Høgskolen i Agder.
- Karevold, I. (2002). Konservatorietradisjonens musikalske verdigrunnlag. I A. Holen, H. Jørgensen & F. Zimmer (Red.), *Spillerom: Festskrift til Einar Solbu på 60-årsdagen 3. februar 2002* (s. 41–58). Novus.
- Kjeldsberg, P. A. (2023). «Å samle gamle instrumenter er absolutt nødvendig ...». I B. Utne-Reitan & K. Krokaa (Red.), *NMH50: Jubileumsmagasinet* (s. 96–105). Norges musikkhøgskole. [Utvidet versjon publisert på nmh.no 24. august 2023.]
- Ledang, O. K. (1987). Musikkvitenskapelig institutt 1962–87: 25 år i vekst. I O. K. Ledang (Red.), *Musikkvitenskapelig institutt 1962–87* (s. 107–112). Solum.
- Lindeman, P. (1908). Musik-Konservatoriet 1883–1908: 25 Aars Minder. *Musik-Bladet*, 1(24, 25, 26, 27, 28), 131–134, 137–140, 143–146, 149–152, 155–157. [Også utgitt som særtrykk.]
- Lindeman, T. (1933). *Musik-Konservatoriet: 50-års jubileumsskrift*. Musik-Konservatoriet i Oslo.
- Lindeman, T. & Solbu, E. (1976). *Musik-Konservatoriet i Oslo: 1883–1973*. Tanum-Norli.
- Midtgaard, N. (Red.). (1989). *Statens operahøgskole 25 år: 1964–1989*. Statens operahøgskole.
- Mork, N. (2000). Flaggskipet: Musikklinjen ved Bergen lærerskole og Ivar Benum som pioner i norsk musikk lærerutdanning. I F. V. Nielsen, S. Brändström, H. Jørgensen & B. Olsson (Red.), *Nordisk musikkpedagogisk forskning: Årbok 4* (s. 131–160). Norges musikkhøgskole.
- Nesheim, E. (2002). *Privat – i full offentlighet: Barratt Due musikk institutt gjennom 75 år*. Barratt Due musikk institutt.
- Nessing, G. (1983). Et sted å være: Høgskolens lokaler. I *Norges musikkhøgskole 10 år: Program for jubileumskonserterne og jubileumsartikler* (s. 55–62). Norges musikkhøgskole.
- Nystedt, K. (1992). Minner fra Musikkonservatoriet i 30-åra. I G. Ihlebæk, L. Tomtun & J. Fevang (Red.), *Festskrift til Søren Gangfløt på 70-årsdagen 20. april 1991* (s. 11–17). Eget forlag.
- Olsen, A. R. (2022). 4 år på «Konsen» – fra Musikkonservatoriet til provisorisk musikkhøgskole. *Orgelspeilet*, 2022(2), 12–35.
- Olseng, K. (1983). Norges musikkhøgskole og arbeidsmarkedet. I *Norges musikkhøgskole 10 år: Program for jubileumskonserterne og jubileumsartikler* (s. 85–90). Norges musikkhøgskole.
- Rørmark, J. & Zimmer, F. (2002). Av Lindemans Legats historie. I A. Holen, H. Jørgensen & F. Zimmer (Red.), *Spillerom: Festskrift til Einar Solbu på 60-årsdagen 3. februar 2002* (s. 23–38). Novus.
- Sjöström, G. (2002). Nordisk Konservatorieråd och Einar Solbu 1971–88. I A. Holen, H. Jørgensen & F. Zimmer (Red.), *Spillerom: Festskrift til Einar Solbu på 60-årsdagen 3. februar 2002* (s. 99–112). Novus.
- Ski-Berg, V. (2023). «Studenten i front»: Strategisk forhandling av rasjonaliserte myter i høyere musikkutdanning? I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 327–353). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch14>
- Solbu, E. (1982). Musikkhøgskolens første år. I M. H. Kvam & O. S. Kvam (Red.), *Samspill: Festskrift til Robert Levin på hans 70-årsdag 7. juni 1982* (s. 98–116). Cappelen.
- Solbu, E. (1983). Norges musikkhøgskoles oppgaver – noen glimt fra den faglige utviklingen. I *Norges musikkhøgskole 10 år: Program for jubileumskonserterne og jubileumsartikler* (s. 65–73). Norges musikkhøgskole.
- Solbu, E. (1998). Forventninger og krevende utviklingsprosesser: Et tilbakeblikk ved Norges musikkhøgskoles 25 årsjubileum. I E. Nesheim, B. J. Bjøntegaard, I. M. Hanken & I. Karevold (Red.), *Flerstemmige innspill: Norges musikkhøgskole – 25 år* (s. 43–69). Norges musikkhøgskole.
- Solbu, E. (2023). *En levende musikktradisjon: Lindemans Legat 1969–2023*. Ad Notam.
- Svensden, T. O. (2014). *La ordene klinge! Operahøgskolens historie 1964–2014*. Vidarforlaget.

- Øien, A. (1983). Musikkonservatoriet i Oslo: Streiftog gjennom 90-åringens historie. I E. Solbu & H. Jørgensen (Red.), *En levende tradisjon: Jubileumsskrift til 100-års dagen for opprettelsen av Musikkonservatoriet i Oslo* (s. 75–79). Norsk Musikforlag.
- Aasen, T. (2005). Agder musikkonservatoriums historie. I T. Aasen (Red.), *Lærdom i lyd: Musikkonservatoriet i Kristiansand gjennom 40 år* (s. 9–57). Høgskolen i Agder.

3. Fagområder

- Almås, B. (2008). Norsk musikkterapi på 1980- og 90-tallet: En banebrytende periode. I G. Trondalen & E. Ruud (Red.), *Perspektiver på musikk og helse: 30 år med norsk musikkterapi* (s. 233–241). Norges musikkhøgskole.
- Bjerkestrand, N. E. (1992). Musikkteoriundervisningen ved Musikkonservatoriet i Oslo 1883–1969: Et portrettgalleri av lærere i satslære og komposisjon. *Norsk kirkemusikk*, 1992(3), 18–26.
- Bjerkestrand, N. E. (2002). Teori- og komposisjonsundervisningen ved Musik-Konservatoriet i Oslo og ved Norges musikkhøgskole. I A. Holen, H. Jørgensen & F. Zimmer (Red.), *Spillrom: Festskrift til Einar Solbu på 60-årsdagen 3. februar 2002* (s. 113–130). Novus. [Revidert og utvidet versjon av Bjerkestrand, 1992.]
- Blix, H. S. & Bergby, A. K. (2007). Hørelærefaget før og nå. I H. S. Blix & A. K. Bergby (Red.), *Øre for musikk: Om å undervise i hørelære* (s. 7–14). Unipub. [Utgitt i en revidert utgave av Norges musikkhøgskole 2016.]
- Christensen, S., Varkøy, Ø. & Jørgensen, H. (2023). Etablering og utvikling av forskerutdanning ved Norges musikkhøgskole. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 269–299). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch12>
- Dyndahl, P., Karlsen, S., Nielsen, S. G. & Skårberg, O. (2017). Hva er legitim forskning ved norske musikkonservatorier? Teoretiske, empiriske og historiske perspektiver. I S. G. Nielsen & Ø. Varkøy (Red.), *Utdanningsforskning i musikk – didaktiske, sosiologiske og filosofiske perspektiver: Festskrift til Geir Johansen* (s. 91–104). Norges musikkhøgskole.
- Dyndahl, P., Karlsen, S., Nielsen, S. G. & Skårberg, O. (2017). The academisation of popular music in higher music education: The case of Norway. *Music Education Research*, 19(4), 438–454. <https://doi.org/10.1080/14613808.2016.1204280>
- Dyndahl, P., Karlsen, S., Nielsen, S. G. & Skårberg, O. (2018). Was kann als legitime Forschung gelten? Sozialisationsmuster und ihre Bedeutung für die norwegische höhere Musikbildung. I B. Clausen & S. Dreßler (Red.), *Soziale Aspekte des Musiklernens* (s. 27–42). Waxmann.
- Eriksson, K. (2023). Negotiating traditional music in educational spaces: An ethnographic case study of the Norwegian Academy of Music. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 219–246). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch10>
- Herresthal, H. (1982). Komponister på skolebenken: Komposisjonsutdanning i Norge før og nå. I S. Skouen & O. H. Moe (Red.), *Mortensen 60: Festskrift til Finn Mortensen på hans 60-årsdag 6. januar 1982* (s. 59–64). Cappelen.
- Hongve, T. W. (2022). Mesterlære i endring: Noen utviklingstrekk i klassisk sangundervisning ved Norges musikkhøgskole. *Studia Musicologica Norvegica*, 48(1), 98–111. <https://doi.org/10.18261/smn.48.1.8>
- Johansen, G. (2023). Educating music teachers at the Norwegian Academy of Music: How did we arrive here? I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 145–172). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch7>
- Jørgensen, H. (2001). Sang og musikk i grunnskole og lærerutdanning 1945–2000. *Studia Musicologica Norvegica*, 27(1), 103–131.

- Nielsen, S. G. (2021). Musical gentrification and «genderfication» in higher music education. I P. Dyndahl, S. Karlsen & R. Writh (Red.), *Musical gentrification: Popular music, distinction and social mobility* (s. 109–124). Routledge.
- Pedersen, G. (2023). Musikkhistorier: Endringsprosesser og videreføring i musikkhistorieundervisningen ved Norges musikkhøgskole 1973–2023. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 63–90). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch4>
- Ruud, E. (2015). *Fra musikkterapi til musikk og helse: Artikler 1973–2014* (Bd. 1–2). Norges musikkhøgskole. [Samling tidligere publiserte artikler, flere med historisk vinkling.]
- Ruud, E. (2022). *En profesjon blir til: Norsk forening for musikkterapi gjennom 50 år*. Norsk forening for musikkterapi.
- Ruud, E. & Trondalen, G. (2023). En utdanning i musikkterapi – en sentral del av Norges musikkhøgskoles samfunnsansvar. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 173–200). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch8>
- Schaathun, A. (2023). «Det skjer jo ingenting der oppe, jo!»: Noen subjektive betraktninger over komposisjonslinjens første 50 år ved NMH og noen refleksjoner over komposisjonsundervisningens langsomhet – eller var det hurtighet? I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 201–218). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch9>
- Slette, A. L. (2023). Hørelære- og gehørtreningsfaget ved Norges musikkhøgskole: Utvikling av fagdidaktisk identitet. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 91–111). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch5>
- Solbu, E. (1992). Kirkemusikkutdanningen i Norge – noen utviklingstrekk. *Norsk kirkemusikk*, 1992(3), 4–16.
- Solhaug, A. J. (1998). Norges musikkhøgskole og utviklingen av en ny kirkemusikeridentitet. I E. Nesheim, B. J. Bjøntegaard, I. M. Hanken & I. Karevold (Red.), *Flerstemmige innspill: Norges musikkhøgskole – 25 år* (s. 145–177). Norges musikkhøgskole.
- Solhaug, A. J. (2002). *Fra organist til kantor: Utviklingen av en ny kirkemusikeridentitet*. Verbum.
- Stabell, E. M. (2023). Talent og talentutvikling – et gammelt felt i nye klær? I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 301–325). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch13>
- Stubseid, G. (1992). *Frå spelemannslære til akademi: Om folkemusikkopplæring i Noreg, med hovudvekt på slåttemusikken på hardingfele*. Folkekultur.
- Thommessen, O. A. (2019). Veien til en fullstendig norsk komponistutdanning: Tidlige år på det som ble Norges musikkhøgskole. I H. Holbæk-Hanssen (Red.), *Spektraler, lytting og humanisme: Lasse Thoresen 70 år* (s. 20–25). Norsk Musikforlag.
- Tønsberg, K. (2005). De rytmiske utdanningene ved Høgskolen i Agder. I T. Aasen (Red.), *Lærdom i lyd: Musikkonservatoriet i Kristiansand gjennom 40 år* (s. 61–83). Høgskolen i Agder.
- Tønsberg, K. (2007). *Institusjonaliseringen av de rytmiske musikkutdanningene ved Høgskolen i Agder* [Doktorgradsavhandling]. Norges musikkhøgskole. <http://hdl.handle.net/11250/227536>
- Tønsberg, K. (2013). *Akademiseringen av jazz, pop og rock – en dannelsesreise*. Akademika.
- Tønsberg, K. (2013). Value changes in Norwegian music education: From increased acceptance of rock to a reduced status for classical music? I S.-E. Holgersen, E. Georgii-Hemming, S. G. Nielsen & L. Våkevä (Red.), *Nordisk musikkpedagogisk forskning: Årbok 14* (s. 145–166). Norges musikkhøgskole.
- Utne-Reitan, B. (2022). *Harmony in conservatoire education: A study in the history of music theory in Norway* [Doktorgradsavhandling]. Norges musikkhøgskole. <https://hdl.handle.net/11250/3031991>

- Utne-Reitan, B. (2023). Funksjonsteori – en musikkteoretisk tradisjon. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 113–144). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch6>
- Weisethaunet, H. (2021). Jazz som konservatoriefag – en (u)mulig historie? *Studia Musicologica Norvegica*, 47(1), 27–44. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2960-2021-01-03>
- Weisethaunet, H. (2021). Å høre hjemme i verden: Om «jazzutdanning» og lytting som kunnskap. I I. Bostad (Red.), *Å høre hjemme i verden: Introduksjon til en pedagogisk hjemstedsfilosofi* (s. 251–283). Scandinavian Academic Press.
- Årva, Ø. (1987). *Musikkfaget i norsk lærerutdanning 1815–1965: Et skolefags utvikling og skjebne gjennom 150 år*. Novus.

4. Pedagoger

- Andersen, O. E. (2013). Professor med kvaler. I O. E. Andersen, *Arve Tellefsen: «Æ må jo spill?»* (s. 308–318). Aschehoug.
- Brustad, B. (1971). *Liv og virke i ord og toner*. Tanum. [Også utgitt som føljetong i *Norsk musikktidsskrift* 1969–70.]
- Bækkelund, K. (1989). Professor-strid. I K. Bækkelund, *På gjennomreise* (s. 187–205). Tiden.
- Eggestad, O. (2022). Bokstavens lov og bokstavens ånd: *Werktreue* på norsk: Robert Riefling som professor ved Norges musikkhøgskole. *Studia Musicologica Norvegica*, 48(1), 78–97. <https://doi.org/10.18261/smn.48.1.7>
- Glatte, H., Herresthal, H., Grinde, N., Haavardsholm, A., Steen-Nøkleberg, E., Ganer, K. M., Strandvold, B., Vatn, R., Haugbro, L., Ottem, B. J. & Vea, K. (2005). Markante musikkpedagoger. I A. Bråten, R. Frorud, H. Glatte, N. Grinde, A. Haavardsholm & R. Vatn (Red.), *«Jeg kunne det da jeg gikk hjemmefra»: Oslo musikklererforening gjennom 100 år: 1905–2005* (s. 123–252). Norsk Musikforlag.
- Herresthal, H. (1993). *Carl Arnold (1794–1873): Ein europäischer Musiker des 19. Jahrhunderts*. Noetzel.
- Haavardsholm, A. (1982). Robert Levin som lærer. I M. H. Kvam & O. S. Kvam (Red.), *Samspill: Festskrift til Robert Levin på hans 70-årsdag 7. juni 1982* (s. 117–125). Cappelen.
- Jørgensen, H. (2017). Musikkpedagogen Even Ruud. I K. Stensæth, G. Trondalen & Ø. Varkøy (Red.), *Musikk, handlinger, muligheter: Festskrift til Even Ruud* (s. 27–35). Norges musikkhøgskole.
- Landmark, I. L. (2022). Hildur Schirmer (1856–1914): Sanger og kvinnesaks kvinne. *Studia Musicologica Norvegica*, 48(1), 57–77. <https://doi.org/10.18261/smn.48.1.6>
- Levin, R. & Levin, M. (1992). *Med livet i hendene* (2. utg.). Cappelen. [1. utg. 1983. Også utgitt på Storskriftforlaget 1994.]
- Nesheim, E. (2010). Professor 1970–83. I E. Nesheim, *Alltid på leting: Finn Mortensen – en kraft i norsk musikkliv* (s. 229–261). Norsk Musikforlag.
- Nesheim, E. (2023). Finn Mortensen – veien til et komposisjonsprofessorat. I B. Utne-Reitan & K. Krokaa (Red.), *NMH50: Jubileumsmagasinet* (s. 14–19). Norges musikkhøgskole. [Utvidet versjon publisert på nmh.no 7. april 2023.]
- Sandvik, O. M. (1921). Musikkpedagoger og musikkskribenter. I O. M. Sandvik & G. Schjelderup (Red.), *Norges musikhistorie* (Bd. 2, s. 260–265). Oppi.
- Siems, C. (2021). «Im Hinblick auf die zukünftige Entwicklung eines größeren Publikums für Musik.» Der Pädagoge Otto Winter-Hjelm und sein Leipziger Einfluss. I P. Dinslage & S. Keym (Red.), *Edvard Grieg und seine skandinavischen Kollegen in ihren Beziehungen zu Leipzig: 8. Deutscher Edvard-Grieg-Kongress vom 15. bis 17. Oktober 2020 in Leipzig* (s. 183–203). Gudrun Schröder.
- Slettholm, Y. (1982). En langsom eksplosjon. I S. Skouen & O. H. Moe (Red.), *Mortensen 60: Festskrift til Finn Mortensen på hans 60-årsdag 6. januar 1982* (s. 65–71). Cappelen.

- Stige, B. (2008). Mannen som visste å svare på hundreogfemtitusenkronersspørsmålet: Om Even Ruud som fagstrateg og fagperson. I K. Stensæth, G. Trondalen & Ø. Varkøy (Red.), *Musikk, handlinger, muligheter: Festskrift til Even Ruud* (s. 19–26). Norges musikkhøgskole. [Også trykket i *Musikkterapi* 2008.]
- Topland, N. B. (1993). Undervisning – professor ved Norges musikkhøgskole. I N. B. Topland, Aase Nordmo Løvberg: «Operastjerne og heimføing» (s. 100–104). Eget forlag.
- Vårdal, V. (2012). Folkemusikkprofessoren. I B. Aksdal & R. Stauri (Red.), *Bergrosa: Festskrift til Sven Nyhus 80 år* (s. 147–162). Novus.
- Weisethaunet, H. (2023). *Improvisasjon – stemme – uttrykk*: Sidsel Endresens vokalpedagogiske praksis. I Ø. Varkøy, E. M. Stabell & B. Utne-Reitan (Red.), *Høyere musikkutdanning: Historiske perspektiver* (s. 247–268). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.199.ch11>